

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi Spółdzielni Mieszkaniowej "O. " w P.
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 14 stycznia 2009 r.,
wydanym w sprawie z powództwa Z. S. i G. S.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "O." w P.
o złożenie oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 marca 2013 r.,
zażalenia strony pozwanej (skarżącej)
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 31 października 2012 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 31 października 2012 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 stycznia 2009 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarga o wznowienie postępowania była niedopuszczalna, jako skierowana przeciwko nieistniejącemu orzeczeniu. Skarga była bowiem zwrócona przeciwko nie zawartemu w zaskarżonym wyroku orzeczeniu co do kosztów postępowania. Pozwana nie wniosła o uzupełnienie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 351 § 1 k.p.c. - w zakresie braku rozstrzygnięcia o kosztach postępowania - w ustawowym terminie dwóch tygodni od jego ogłoszenia. Ponadto, postanowienie dotyczące kosztów procesu nie jest objęte zakresem przedmiotowym skargi o wznowienie postępowania. Ponieważ postanowienie co do kosztów procesu nie jest wydawane przed wydaniem wyroku i nie ma wpływu na jego merytoryczną treść, nie może też być uchylone lub zmienione na podstawie art. 416¹ k.p.c. i z tej przyczyny nie może być również mowy o wznowieniu postępowania na podstawie określonej w art. 403 § 4 k.p.c.

Powyższe postanowienie zaskarżyła w całości zażaleniem pozwana, zarzucając: naruszenie art. 416¹ k.p.c. poprzez jego niewłaściwą interpretację i uznanie, iż nie znajduje on zastosowania w niniejszej sprawie; naruszenie art. 403 § 4 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i uznanie, iż znajduje on zastosowanie w sprawie; nierozpoznanie istoty sprawy oraz naruszenie art. 90 ust. 4 Konstytucji poprzez przyjęcie, że brak jest podstaw prawnych do wznowienia postępowania, w którym postanowienie o ustaleniu kosztów procesu zostało wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją. Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do Sądu Apelacyjnego celem ponownego jej rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

O charakterze każdego pisma procesowego decyduje jego treść, a nie jego nazwa. Pismo procesowe pozwanej nazwane skargą o wznowienie postępowania - uwzględniając jego treść - nie było skargą o wznowienie postępowania, lecz wnioskiem, o którym mowa w art. 416¹ k.p.c. Pomimo tego Sąd Apelacyjny w sposób nieprawidłowy potraktował to pismo jako skargę o wznowienie postępowania i orzekł co do tego środka odwoławczego, którego faktycznie pozwana nie wniosła. Już tylko ta okoliczność usprawiedliwia uwzględnienie wniesionego zażalenia.

W art. 416¹ k.p.c. ustanowiono szczególną procedurę, której celem jest wzruszanie prawomocnych postanowień niekończących postępowania w sprawie. Nie jest to procedura wznowieniowa, lecz szczególny rodzaj procedury, do której stosuje się jedynie odpowiednio przepisy o wznowieniu postępowania. Z treści powołanego przepisu wynikają trzy warunki dopuszczalności jego stosowania: po pierwsze, przepis stanowiący podstawę rozstrzygnięcia musi zostać uznany za niezgodny z Konstytucją, po drugie, ma on zastosowanie w sprawie, gdy doszło już do prawomocnego zakończenia postępowania oraz po trzecie, dotyczy postanowień niekończących postępowania w sprawie, które zostały wydane w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem. Wbrew stanowisku wyrażonemu przez Sąd Apelacyjny, procedura ustanowiona w art. 416¹ k.p.c. może dotyczyć - przy spełnieniu powyższych przesłanek - każdego wydanego w sprawie postanowienia, które nie kończy postępowania w sprawie, w tym postanowienia o kosztach procesu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r., II CO 64/12, nie publ.).

Inną natomiast kwestią, którą powinien rozważyć ponownie Sąd Apelacyjny przy założeniu jednak, że chodzi o wniosek, o którym mowa w art. 416¹ k.p.c., a nie o skargę o wznowienie postępowania, jest to, czy istnieje substrat zaskarżenia. Odnośnie do tego zagadnienia powinno być przedmiotem oceny tego Sądu, czy zaskarżone orzeczenie, którym zmieniono orzeczenie Sądu pierwszej instancji obejmujące również orzeczenie o kosztach postępowania, zawierało w sobie

element rozstrzygnięcia o kosztach procesu wydane w oparciu o akt normatywny, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczny z Konstytucją.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.